

SocialdepartementetSocialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag till Socialstyrelsen att betala ut medel för Äldreomsorgslyftet

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att betala ut statsbidrag till kommuner som ersättning inom ramen för det s.k. Äldreomsorgslyftet. Utöver befintliga utbildningsområden får medel för 2025 även användas till kurser i svenska språket.

Inom ramen för uppdraget får Socialstyrelsen besluta om villkor för användning av statsbidraget. Socialstyrelsen ska informera kommunerna om hur Äldreomsorgslyftet ska genomföras. I Socialstyrelsens information ska vidare framgå de villkor, t.ex. krav på redovisning av använda medel, återbetalning av outnyttjade eller felaktigt använda medel, som är förenade med Äldreomsorgslyftet. Socialstyrelsen ska administrera och följa upp hur medlen har använts enligt myndighetens anvisningar och i vilken utsträckning som privata utförare har beretts tillgång till stimulansmedlen. Myndigheten ska vidare göra en sammanfattande bedömning av bidragets användning i förhållande till bidrag enligt förordningen (2023:609) om statsbidrag till kommuner för att säkerställa en god omsorg och hälso- och sjukvård för äldre personer. Kommunerna får rekvirera medel enligt *bilagan*.

Socialstyrelsen ska årligen senast den 31 oktober lämna en redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet). I övrigt gäller villkoren för redovisning enligt tidigare regeringsbeslut (S2020/05025, S2021/00338 och S2024/00042).

För uppdraget får Socialstyrelsen under 2025 använda 1 695 000 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2025 uppförda anslaget 4:5 Stimulansbidrag

och åtgärder inom äldreområdet, anslagsposten 17 Äldreomsorgslyftet. Av dessa medel får Socialstyrelsen använda 1 500 000 kronor för eget arbete kopplat till uppdraget.

Redovisning, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Ärendet

Äldreomsorgen är en prioriterad fråga för regeringen. Att personalen har rätt kompetens för sina arbetsuppgifter är avgörande för kvaliteten och säkerheten. Flera statliga utredningar, bl.a. Nationell samordnare för kompetensförsörjningen inom vård och omsorg om äldre (S 2019:04), utredningen om reglering av yrket undersköterska (2019:20) och utredningen om språkrav för personal i äldreomsorgen (S 2023:03), har lyft att kompetensen hos personal och chefer i äldreomsorgen behöver stärkas. Samtidigt är kompetensförsörjningen en stor utmaning för kommunerna. För regeringen är det angeläget att fortsätta att stödja kommunerna i deras arbete med att stärka kompetensen hos personalen inom äldreområdet.

Kompetenssatsningen Äldreomsorgslyftet inleddes 2020 och syftar till att stärka kompetensen inom kommunalt finansierad vård och omsorg för äldre genom att ge ny och befintlig personal möjlighet att utbilda sig på arbetstid. Kommunerna ska bereda privata utförare möjlighet att ta del av medlen. I Socialstyrelsens redovisning Gemensam redovisning av statsbidrag inom äldreområdet (2024) framgår att kommunerna uppfattar att Äldreomsorgslyftet varit till stor hjälp för att stärka kompetensen hos medarbetarna inom äldreomsorgen samt att Äldreomsorgslyftet borde breddas med fler utbildningar utöver de som ingår i satsningen i dag.

Äldreomsorgslyftet berättigar i dag till utbildningar inom flera områden (S2020/05025, S2021/00338 och S2024/00042). Såväl medarbetare som chefer har möjlighet att kompetensutveckla sig. De utbildningsområden som innefattas är följande:

- Utbildning till undersköterska, specialistundersköterska eller vårdbiträde.
- Yrkespaket till undersköterska eller vårdbiträde i eventuell kombination
- med kurser i svenska språket.
- Validering av anställdas kunskap och arbetslivserfarenhet för att uppnå yrkeskompetens som undersköterska eller vårdbiträde.

- Andra kompetenshöjande insatser inom ramen för Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2011:12) om grundläggande kunskaper hos personal som arbetar i socialtjänstens omsorg hos äldre, eller uppnå kompetens som anges i Socialstyrelsens kompetensmål för undersköterskor.
- Ledarskapsutbildning på högskolenivå.
- Utbildning via Vård- och omsorgscollege till handledare eller språkombud.
- Kurser i vård- och omsorgssvenska.
- Kurser eller annan språkstödande insats i minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska för personal på arbetsplatser där ett väsentligt behov finns.
- Kurser i svenskt teckenspråk.

Äldreomsorgslyftet ger fler möjligheter till kompetensutveckling

Enligt Socialstyrelsens redovisning (2024) har totalt 76 787 anställda studerat inom ramen för Äldreomsorgslyftet under 2020–2023. Medel som har avsatts har varierat, men från 2022 har det varit 1,7 miljarder kronor per år. I redovisningarna framkommer dock att kommunerna inte nyttjar bidraget i sin helhet. Regeringen ser därför behov av att satsningen utvecklas så att den kommer fler till del för att stärka kvaliteten och säkerheten i äldreomsorgen.

För att öka kvaliteten och säkerheten inom vården och omsorgen infördes den 1 juli 2023 en skyddad yrkestitel för yrket undersköterska. Enligt SKR:s personalprognos kommer det sammantaget behöva rekryteras nästan 72 000 undersköterskor fram till 2031 till följd av ökningen av antalet äldre och pensionsavgångar. Det är därför nödvändigt att attrahera fler till yrket. Drygt 6 100 studerade under 2023 till undersköterska inom ramen för Äldreomsorgslyftet.

Goda kunskaper i svenska språket är en förutsättning för att arbetet inom äldreomsorgen ska kunna utföras på ett säkert sätt. Regeringen tillsatte i mars 2023 utredningen om språkrav för personal i äldreomsorgen (dir. 2023:44). Utredningen redovisade sitt uppdrag i betänkandet Ett språkrav för språkutveckling (SOU 2024:78). Mot bakgrund av de brister i svenska språket i äldreomsorgens verksamheter som lyfts i betänkandet samt att språkinlärning tar tid, bedömer regeringen att det är centralt att redan nu möjliggöra för personal i äldreomsorgen att få utbildas i svenska språket.

Något som har stor betydelse för kvaliteten i verksamheterna och för kompetensförsörjningen är hur vården och omsorgen om äldre är organiserad. I denna fråga har första linjens chefer en nyckelroll. Att chefer har rätt kunskaper och kompetens för sin roll är därför av stor vikt. Äldreomsorgslyftet kan utnyttjas för ledarskapsutbildningar för första linjens chefer. Regeringen bedömer att det är angeläget att det finns förutsättningar för ett stärkt ledarskap och att chefer också tar del av de möjligheter att höja kompetensen som finns inom ramen för Äldreomsorgslyftet är därför viktigt. Under 2023 gick cirka 250 chefer ledarskapsutbildning.

Äldreomsorgslyftet bidrog under 2023 till att drygt 19 000 anställda gick en annan kompetenshöjande kurs om bl.a. bemötande, värdegrund och dokumentation. Det är positivt att lokala behov av kompetenshöjande insatser har identifierats. Regeringen vill ändå understryka de möjligheter som Äldreomsorgslyftet ger för att kompetensutveckla personalen inom särskilt angelägna områden för verksamheten. Ett område där kunskapen behöver öka är våld mot äldre, som bl.a. Jämställdhetsmyndigheten (2024) har uppmärksammat som ett område där personal inom äldreomsorgen behöver höja sin kompetens. Vidare är många äldre hbtq-personer oroliga inför att i framtiden vara beroende av vård- och omsorgsinsatser. Det framkommer i Folkhälsomyndighetens rapport (2024) som bl.a. också visar att social isolering och ofrivillig ensamhet är vanligare bland äldre sexuella minoriteter än bland jämnåriga heterosexuella. Regeringen anser att det är angeläget att äldres trygghet inom omsorgen stärks och att de nationella minoriteternas och äldre hbtqi-personers särskilda behov beaktas.

Regeringen beräknar att 1 700 000 000 kronor kommer att avsättas för uppdraget för 2026, under förutsättning att riksdagen anvisat medel för det aktuella anslaget.

På regeringens vägnar

Anna Tenje

Johanna Hedström

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Finansdepartementet/BA, K
Utbildningsdepartementet/GV
Kulturdepartementet/SNA
Arbetsmarknadsdepartementet/JÄM, MRD
riksdagens socialutskott
Sveriges Kommuner och Regioner

Kommun	Belopp (kronor)
Upplands Väsby	6 573 358
Vallentuna	4 834 715
Österåker	7 461 998
Värmdö	6 112 296
Järfälla	11 578 074
Ekerö	4 409 714
Huddinge	11 995 348
Botkyrka	10 063 523
Salem	2 853 950
Haninge	11 379 740
Tyresö	7 866 393
Upplands-Bro	3 454 104
Nykvarn	1 607 279
Täby	13 308 989
Danderyd	6 694 419
Sollentuna	10 207 766
Stockholm	111 873 299
Södertälje	12 912 321
Nacka	15 075 966
Sundbyberg	4 711 078
Solna	10 089 280
Lidingö	9 329 429
Vaxholm	2 021 977
Norrtälje	14 632 934
Sigtuna	6 112 296
Nynäshamn	5 275 171
Håbo	3 111 527
Älvkarleby	1 787 582
Knivsta	1 890 613
Heby	2 756 071
Tierp	4 051 682
Uppsala	31 653 604
Enköping	7 804 575
Östhammar	4 808 957
Vingåker	1 700 006
Gnesta	2 060 614
Nyköping	11 709 438
Oxelösund	2 779 253
Flen	3 474 710
Katrineholm	6 511 540
Eskilstuna	17 159 761
Strängnäs	6 784 571
Trosa	2 704 556
Ödeshög	1 223 489
Ydre	886 064
Kinda	2 233 190
Boxholm	1 094 701

Åtvidaberg	2 565 464
Finspång	4 412 289
Valdemarsvik	1 862 280
Linköping	24 701 608
Norrköping	21 863 112
Söderköping	2 866 829
Motala	8 536 093
Vadstena	2 094 099
Mjölby	5 066 534
Aneby	1 153 944
Gnosjö	1 527 430
Mullsjö	1 347 126
Habo	1 849 401
Gislaved	5 190 171
Vaggeryd	2 274 402
Jönköping	23 161 299
Nässjö	5 437 445
Värnamo	6 073 659
Sävsjö	2 181 675
Vetlanda	5 597 142
Eksjö	3 613 801
Tranås	4 175 319
Uppvidinge	1 844 249
Lessebo	1 584 097
Tingsryd	2 920 920
Alvesta	3 644 711
Älmhult	2 895 162
Markaryd	2 086 371
Växjö	15 271 724
Ljungby	5 713 052
Högsby	1 117 883
Torsås	1 519 703
Mörbylånga	3 258 346
Hultsfred	3 049 708
Mönsterås	2 869 405
Emmaboda	2 161 069
Kalmar	11 500 801
Nybro	4 414 865
Oskarshamn	5 767 143
Västervik	8 876 094
Vimmerby	3 286 679
Borgholm	3 211 982
Gotland	12 780 957
Olofström	3 132 133
Karlskrona	12 211 713
Ronneby	6 135 478
Karlshamn	6 923 662
Sölvesborg	3 891 984
Svalöv	1 929 250
Staffanstorps	4 631 230
Burlöv	2 598 949
Vellinge	7 781 393
Östra Göinge	2 629 858
Örkelljunga	1 893 189

Bjuv	2 083 796
Kävlinge	5 015 019
Lomma	5 259 717
Svedala	3 093 496
Skurup	2 493 343
Sjöbo	3 294 406
Hörby	2 704 556
Höör	2 784 404
Tomelilla	2 823 041
Bromölla	2 472 737
Osby	2 920 920
Perstorp	1 323 944
Klippan	3 026 527
Åstorp	2 132 735
Båstad	4 051 682
Malmö	40 882 578
Lund	17 935 067
Landskrona	7 451 695
Helsingborg	22 738 873
Höganäs	6 295 175
Eslöv	5 179 868
Ystad	6 985 481
Trelleborg	8 018 363
Kristianstad	15 498 392
Simrishamn	5 110 322
Ängelholm	8 827 154
Hässleholm	10 516 858
Hylte	1 877 734
Halmstad	18 079 310
Laholm	5 239 111
Falkenberg	9 380 944
Varberg	12 752 624
Kungsbacka	15 086 269
Härryda	5 270 020
Partille	5 336 990
Öckerö	2 756 071
Stenungsund	4 757 442
Tjörn	3 490 165
Orust	3 755 469
Sotenäs	2 295 009
Munkedal	2 184 251
Tanum	2 807 586
Dals-Ed	1 156 519
Färgelanda	1 228 641
Ale	4 512 744
Lerum	6 892 753
Vårgårda	1 851 977
Bollebygd	1 576 370
Grästorp	1 125 610
Essunga	1 058 640
Karlsborg	1 782 431
Gullspång	1 233 793
Tranemo	2 336 221
Bengtsfors	2 199 705

Mellerud	2 011 674
Lilla Edet	2 011 674
Mark	6 290 024
Svenljunga	2 032 280
Herrljunga	1 818 492
Vara	2 941 526
Götene	2 568 040
Tibro	2 364 554
Töreboda	1 766 976
Göteborg	68 407 227
Mölnadal	8 876 094
Kungälv	8 682 911
Lysekil	3 521 074
Uddevalla	10 017 159
Strömstad	2 434 100
Vänersborg	7 701 544
Trollhättan	9 053 822
Alingsås	7 881 848
Borås	18 293 099
Ulricehamn	4 819 261
Åmål	2 812 738
Mariestad	5 532 748
Lidköping	8 000 333
Skara	3 415 467
Skövde	9 089 883
Hjo	1 973 038
Tidaholm	2 611 828
Falköping	6 138 053
Kil	2 346 524
Eda	1 633 036
Torsby	2 707 131
Storfors	831 973
Hammarö	2 557 737
Munkfors	893 791
Forshaga	2 199 705
Grums	1 926 674
Årjäng	2 011 674
Sunne	2 732 889
Karlstad	16 224 758
Kristinehamn	5 151 535
Filipstad	2 359 403
Hagfors	2 856 526
Arvika	5 517 293
Säffle	3 701 378
Lekeberg	1 378 035
Laxå	1 272 429
Hallsberg	2 750 919
Degerfors	2 104 402
Hällefors	1 720 613
Ljusnarsberg	1 164 247
Örebro	22 906 298
Kumla	3 727 135
Askersund	2 586 070
Karlskoga	6 586 237

Nora	2 408 342
Lindesberg	4 680 169
Skinnskatteberg	953 034
Surahammar	1 952 432
Kungsör	1 607 279
Hallstahammar	3 325 316
Norberg	1 192 580
Västerås	25 899 340
Sala	4 548 805
Fagersta	2 544 858
Köping	5 228 808
Arboga	3 268 649
Vansbro	1 545 460
Malung-Sälen	2 212 584
Gagnef	2 014 250
Leksand	3 855 924
Rättvik	3 070 315
Orsa	1 514 551
Älvdalen	1 656 218
Smedjebacken	2 336 221
Mora	4 533 350
Falun	10 833 677
Borlänge	8 538 668
Säter	2 336 221
Hedemora	3 132 133
Avesta	4 729 109
Ludvika	5 326 687
Ockelbo	1 179 701
Hofors	1 841 674
Ovanåker	2 593 798
Nordanstig	1 849 401
Ljusdal	4 018 197
Gävle	17 149 458
Sandviken	7 794 272
Söderhamn	5 352 444
Bollnäs	5 532 748
Hudiksvall	7 467 149
Ånge	1 957 583
Timrå	3 211 982
Härnösand	5 197 898
Sundsvall	17 927 340
Kramfors	3 814 711
Sollefteå	4 337 592
Örnsköldsvik	10 771 859
Ragunda	1 231 217
Bräcke	1 354 854
Krokom	2 369 706
Strömsund	2 676 222
Åre	1 511 975
Berg	1 558 339
Härjedalen	2 315 615
Östersund	11 039 738
Nordmaling	1 491 369
Bjurholm	569 245

Vindeln	1 102 428
Robertsfors	1 272 429
Norsjö	855 155
Malå	651 669
Storuman	1 275 005
Sorsele	553 790
Dorotea	633 639
Vännäs	1 550 612
Vilhelmina	1 275 005
Åsele	672 275
Umeå	17 347 792
Lycksele	2 336 221
Skellefteå	13 393 990
Arvidsjaur	1 401 217
Arjeplog	672 275
Jokkmokk	1 022 580
Överkalix	893 791
Kalix	3 706 529
Övertorneå	1 190 004
Pajala	1 573 794
Gällivare	3 466 983
Älvsbyn	1 697 431
Luleå	13 154 443
Piteå	7 544 422
Boden	5 491 536
Haparanda	1 975 613
Kiruna	3 861 075